

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Svækkede udsigter for dansk økonomi

Af: Seniorøkonom Kristian Skriver og cheføkonom Tore Stramer

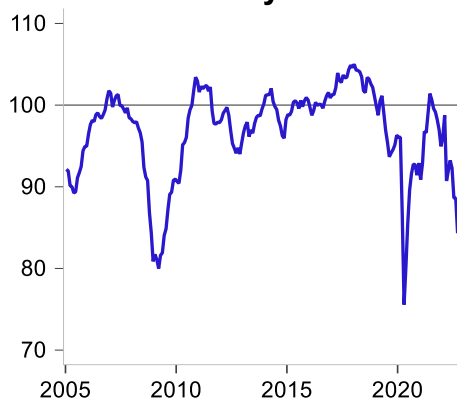
Tilliden blandt de danske virksomheder fortsætter med at falde. Det er en tendens, som vi har set siden slutningen af sidste år. Men den seneste måned er erhvervstilliden i Danmark dog faldet meget kraftigt. Det er blandt andet de voldsomt høje energiregninger samt stigende renter, der trækker optimismen ned. Dertil er afsætningsmulighederne hos både de hjemlige forbrugere samt de udenlandske kunder svækket kraftigt. De hjemlige forbrugere er presset af den høje inflation.

De danske virksomheder mærker også, at afsætningsmulighederne på flere eksportmarkeder er svækket. Især i Tyskland er de økonomiske udsigter svækket kraftigt. De seneste måneder er erhvervstilliden faldet kraftigt til et meget lavt niveau. De ekstremt høje el- og gaspriser rammer den energitunge tyske industri hårdt, mens der fortsat er betydelig usikkerhed omkring energileverancerne hen over vinteren. Samtidig er de tyske virksomheder ramt af svækket efterspørgsel fra de hjemlige forbrugere og udlandet. Det har allerede ramt tysk økonomi og det tyske arbejdsmarked. For første gang i 17 måneder faldt beskæftigelsen i august. Med de nuværende økonomiske udsigter peger pilen direkte mod recession i Tyskland. Det vil gøre ondt i Danmark, fordi det vil kunne sende vores eksport i bakgear. Tyskland er Danmarks næststørste eksportmarked. Alene i 2021 var Danmarks eksport af varer og tjenester til Tyskland 171 mia. kr.

Der er ingen tvivl om, at de økonomiske udsigter for dansk økonomi er svækket kraftigt. Når det er sagt, er det værd at have med, at dansk økonomi har et godt udgangspunkt. I 2021 stormede dansk økonomi ud af coronakrisen med høj vækst, og de økonomiske aktiviteter holder sig på et højt niveau i 2022. Senest i andet kvartal i år voksede dansk økonomi med 0,9 pct. Det gør, at dansk økonomi har mere at stå i mod med, når konjunkturerne vender.

Nøgletal	Side
Svækket optimisme i dansk erhvervsliv – især i byggeriet	2
Svækkede udsigter for tysk økonomi – pilen peger mod recession	3
Flot vækst i dansk økonomi i andet kvartal	4
Ledigheden faldt i august - en solstrålehistorie i en tid med mange svage nøgletal	5
Detailsalget holdt stand i august	6
Tysk inflation har nu rundet 10 pct.	7
OECD har nedjusteret vækstprognose for verdensøkonomien	8
Offentlig nettoformue sætter ny rekord	9

Erhvervstillid i Tyskland

Kilde: Ifo, Macrobond, Dansk Erhverv

Svækket optimisme i dansk erhvervsliv - især i byggeriet

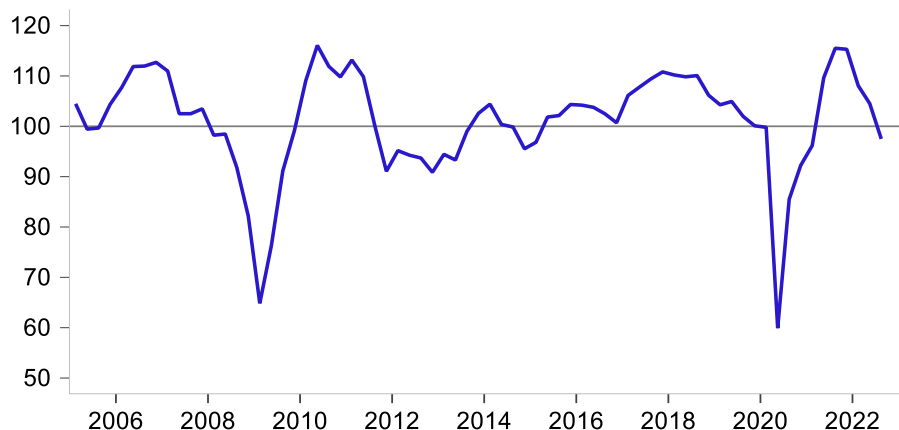
Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik torsdag viser, at erhvervstilliden faldt til 94,3 i september mod 100,1 i august. Det er et kraftigt fald, der er trukket ned af svækket optimisme i industrien, serviceerhvervene og bygge og anlæg, mens optimismen blev en smule bedre i detailhandlen.

Erhvervstilliden fortsætter tendensen, som vi har set siden slutningen af sidste år. I september er der dog tale om et meget kraftigt fald i optimismen. Det er kraftig modvind til de danske virksomheder, der trækker optimismen ned. Det er især afsætningsmulighederne, der er svækket. Optimismen blandt de hjemlige forbrugere er på et historisk lavpunkt, mens vækstudsigterne på flere af vores vigtigste eksportmarkeder er svækket. Det svækker virksomhedernes afsætningsmuligheder både i udlandet og herhjemme. Desuden har de danske virksomheder udfordringer med de kraftigt stigende energipriser og kraftigt stigende renter. De danske virksomheder er nu forbi de bedste måneder, og har fremadrettet udsigt til svækkede afsætningsmuligheder og stigende omkostninger. Det er en farlig cocktail for mange danske virksomheder.

Optimismen er svækket hos byggeriet

Herhjemme gør det i hos byggeriet. I bygge- og anlægsbranchen er der en voksende overvægt af virksomheder, der forventer faldende omsætning, beskæftigelse og tilbudspriser. Under coronakrisen havde byggeriet stærk medvind. Det er nu vendt til modvind. De kraftige stigninger i renterne samt tiltagende usikkerhed dæmper efterspørgslen i byggeriet. Byggeriet er typisk en af de brancher, der først mærker, når økonomien vender. Det ser vi også nu, hvor de økonomiske udsigter er kraftigt svækket herhjemme. Detailsalget holdt stand i august, men faldt hen over sommeren - danskerne bruger flere penge, men får færre varer med hjem

Erhvervstillidsindikator for Danmark

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Svækkede udsigter for tysk økonomi – pilen peger mod recession

Nye tal fra Tyskland, viser at IFO-indekset, der måler erhvervstilliden i Tyskland, var 84,3 i september. Det er et kraftigt fald sammenlignet med august, hvor indekset var på 88,6. Det er især udsigterne til fremtiden, der trækker ned.

Det er en af de tidligste indikatorer for den økonomiske udvikling i Tyskland. Derfor er udviklingen meget bekymrede.

De tyske virksomheder er blevet markant mere pessimistiske på fremtiden, mens den nuværende økonomiske situation også er markant forværret. Det er en kraftig svækkelse af tysk økonomi, der er sendt i klart bakgear. Med de nuværende økonomiske udsigter er tysk økonomi går i den forkerte retning og pilen peger direkte mod recession på vores næststørste eksportmarked.

Det er en lang kø af problem, der rammer de tyske virksomheder. De ekstremt høje el- og gaspriser rammer den energitunge tyske industri hårdt, mens der fortsat er betydelig usikkerhed omkring energileverancerne hen over vinteren. Samtidig er de tyske virksomheder ramt af svækket efterspørgsel fra de hjemlige forbrugere og udlandet. De tyske forbrugere er ramt på pengepungen, fordi den tårnhøje inflation svækker købekraften. Det får de tyske forbrugere til at holde igen. Desuden er efterspørgslen fra udlandet svækket.

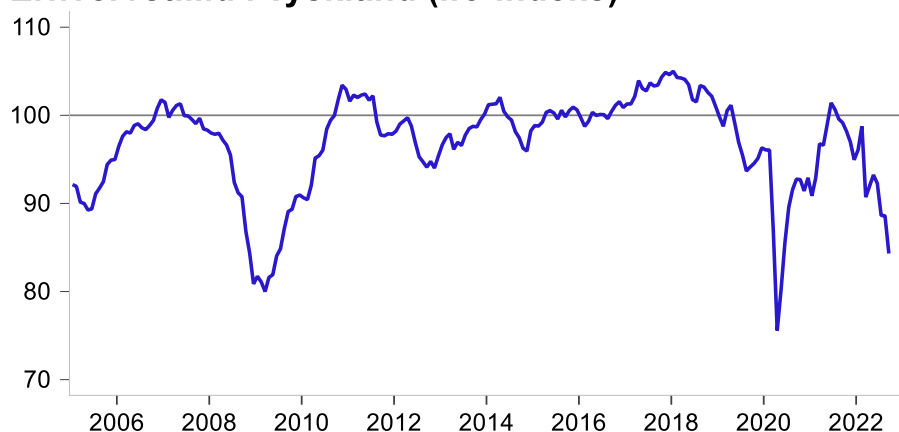
De hårde tider i tysk økonomi har allerede ramt beskæftigelsen, der faldt med 6.000 personer i august. Det er første gang i intet mindre end 17 måneder, at beskæftigelsen i Tyskland falder.

Rammer dansk økonomi

Det vil kunne mærke i Danmark. Tyskland er Danmarks næststørste eksportmarked. I 2021 var Danmarks eksport af varer og tjenester til Tyskland på hele 171 mia. kr.

Recession i Tyskland vil gøre ondt i Danmark, fordi det vil kunne sende vores eksport i bakgear. Nedgangen i beskæftigelsen er derfor bekymrende nyt for dansk økonomi.

Erhvervstillid i Tyskland (ifo-indeks)

Kilde: Ifo, Macrobond, Dansk Erhverv

Flot vækst i dansk økonomi i andet kvartal

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at BNP-væksten i dansk økonomi var på 0,9 pct. i andet kvartal. Samtidig er BNP-væksten i første kvartal er opjusteret med 0,6 pct.-point, så der blot er tale om en nedgang i BNP på 0,5 pct. i første kvartal. Det er især en flot fremgang i eksporten, der bærer væksten i dansk økonomi i første kvartal.

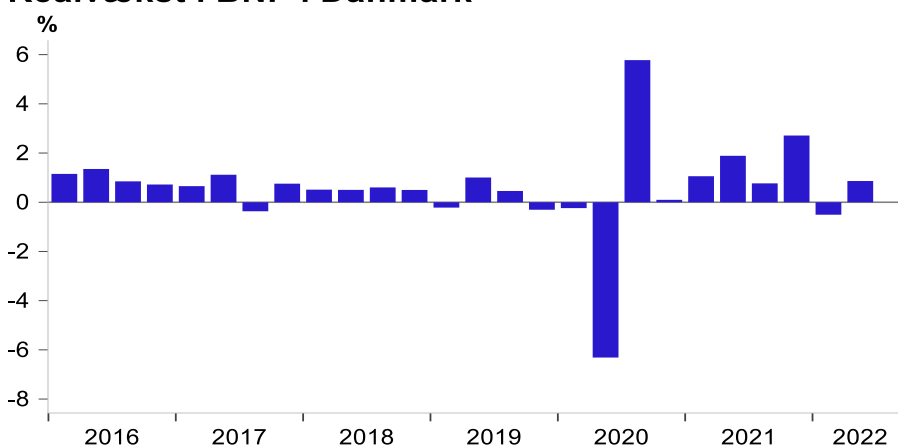
Dansk økonomi havde en meget flot vækst i andet kvartal. Tilbagegangen i første kvartal skal ses i lyset af meget høj vækst mod slutningen af 2021. Det understreger, at Danmark har et ret godt udgangspunkt med høj økonomisk aktivitet. Danske eksportvirksomheder har haft gavn af fremgang på vores eksportmarkeder. Det har sikret flot vækst i dansk økonomi i andet kvartal.

Fremadrettet står dansk økonomi overfor modvind. Den høje inflation vil lægge en dæmper på forbruget herhjemme. Samtidig er udsigterne på vores eksportmarkeder svækket. Der er renten steget kraftigt siden årsskiftet. Det er en dræber for de hjemlige investeringer.

Dansk økonomi står overfor modvind på grund af høj inflation, kraftigt stigende rente og svækkede udsigter på vores eksportmarkeder. Derfor ser vi frem mod en periode, hvor aktiviteten i dansk økonomi vil falde.

Som tingene ser ud nu, så er der dog udsigt til en forholdsvis blød landing i dansk økonomi efter en periode med ekstraordinært høj vækst. Når det er sagt, så er usikkerheden i øjeblikket stor. Renterne er steget betydeligt, og yderligere stigninger kan ikke udelukkes. Dertil er der en risiko for at den nuværende høje inflation bider sig fast over en længere periode. Det øger risikoen for en hårdere landing i dansk økonomi end vi i øjeblikket forventer.

Realvækst i BNP i Danmark

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Ledigheden faldt i august - en solstrålehistorie i en tid med mange svage nøgletal

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag morgen viser, at ledigheden faldt med 1.200 fuldtidspersoner i august til 77.300 fuldtidspersoner. Det svarer til en ledighedsprocent på 2,7 pct. Den lavere ledighed kommer ovenpå tre måneder i træk, hvor ledigheden er steget.

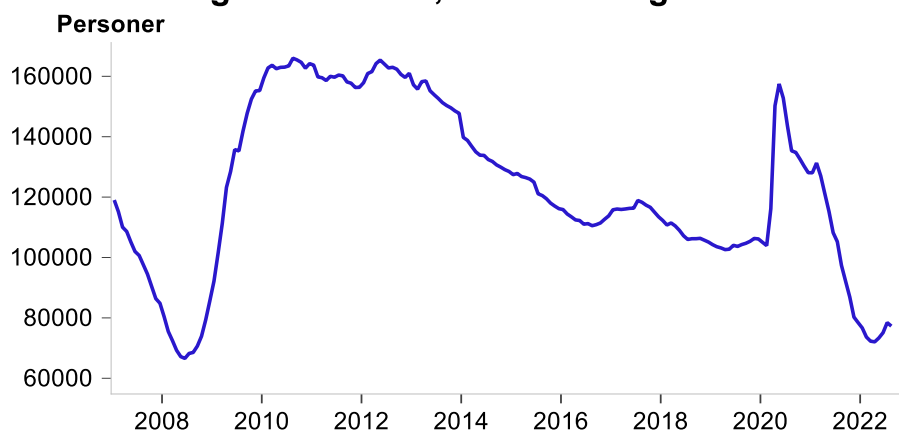
Det er overraskende godt nyt, at ledigheden ikke stiger i august. At ledigheden falder i august er en solstrålehistorie i en tid, hvor de fleste nøgletal peger i den forkerte retning. Det understreger, at selvom efterspørgslen efter arbejdskraft er dalende, så er efterspørgslen fortsat høj.

Selvom ledighed faldt i august, så er det vores forventning, at ved årsskiftet er ledigheden højere end i dag, fordi vækstudsigterne for dansk økonomi er svækket. Forbrugernes humør er helt kulkælderer, fordi de historisk høje prisstigninger gør ondt på danskernes pengepung. De store økonomiske panderynker kan lægge en dæmper på forbruget og jobfremgangen herhjemme. Samtidig er udsigterne for de danske eksportmarkeder forværret.

Byggeriet har allerede mærket de svækkede vækstudsigter. Beskæftigelsesforventningerne i byggeriet er nu negative, hvilket historisk har været et sikkert varsel om en vending i byggebeskæftigelsen. Der er altså ingen tvivl om, at de mest konjunkturfølsomme brancher mærker modvinden fra den ekstremt høje inflation og at en vending i beskæftigelsen nu er undervejs.

Dårligt humør hos de hjemlige forbrugere og forværrede vækstudsigter på eksportmarkeder kan fremadrettet få ledigheden til at stige yderligere.

Fuldtidsledige i Danmark, sæsonkorrigeret

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Detailsalget holdt stand i august - danskerne bruger flere penge, men får færre varer med hjem

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at detailomsætningen steg med 0,1 pct. i august, når der tages højde for prisudviklingen og de almindelige sæsonudsving. Over de seneste tre måneder (juni, juli og august) er detailsalget faldet med 2,4 pct. Dermed fortsætter den faldende tendens for detailhandlen, som vi har set siden midten af 2021.

Danskernes privatøkonomi er meget presset, fordi priserne stiger voldsomt. Det har sendt forbrugernes optimisme til et historisk lavt niveau. Derfor er det ikke overraskende, at detailsalget har taget et dyk hen over sommeren. Selvom der er barberet en stor luns af detailsalget siden toppen i marts sidste år, så er detailsalget fortsat på et ret højt niveau.

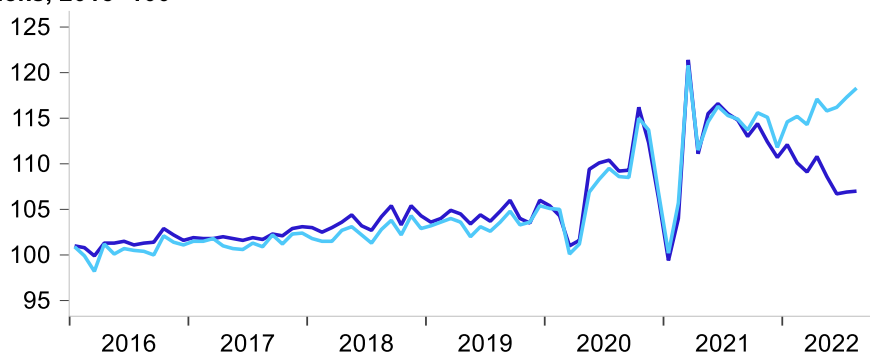
Med tanke på at forbrugertilliden er på et historisk lavpunkt, er nedgangen i detailsalget egentlig i den lave ende. Under normale omstændigheder ville så lav forbrugertillid udløse markant større fald i forbruget end vi har set. Det er naturligvis godt nyt for dansk økonomi, at forbruget stadig er pænt. Ellers kunne vi have risikeret at så med en voldsom tilbagegang i dansk økonomi.

Det er samtidig værd at have for øje, at selvom detailsalget korrigeret for priser er faldet med 2,4 pct. de seneste tre måneder, så er detailsalget i løbende priser faktisk steget med 1,3 pct. Det betyder, at danskerne bruger flere penge i detailbutikkerne, men at de til gengæld får færre varer med hjem. Forklaringen er den høje inflation.

I fremtiden er der desværre ikke udsigt til, at detailsalget blomstrer op på ny. Den høje inflation gør ondt på danskernes pengepung, mens forbrugertilliden er på et historisk lavpunkt. Dertil er renterne steget kraftigt siden årsskiftet. Det betyder desværre, at der er udsigt til mere modvind til detailsalget i år og næste år.

Detailomsætning i Danmark

Indeks, 2015=100

— Detailsalget — Korrigeret for prisændringer på varer

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Tysk inflation har nu rundet 10 pct.

Offentliggjorte tal fra Tyskland torsdag viser, at forbrugerprisinflationen tiltog fra 7,9 pct. i august til 10,0% i september. Det er første gang siden starten af 80'erne, at vi ser tocifrede inflationsrater i Tyskland. Det er mildt sagt bemærkelsesværdigt, og viser med al tydelighed at inflationen i Europas største økonomi langt fra kan siges at være under kontrol.

Det store spring i forbrugerpriser i september skyldes ikke mindst massive prisstigninger på energi og fødevarer. Energi- og fødevarerpriserne i Tyskland er steget med 43,9 pct og 18,7 pct. over det seneste år. Det er svimlende prisstigninger, der rammer den almindelige tyskers forbruger ekstremt hårdt.

Den fortsat ekstremt høje inflation i Tyskland giver utvivlsomt genlyd hos ECB i Frankfurt. Meget peger nu på, at ECB vil hæve renten yderligere med 0,75 procentpoint ved det kommende pengepolitiske møde i starten af oktober. ECB er nødt til at hæve renterne hurtigt og resolut for at tæmme inflationen, der truer med for alvor at løbe løbsk hen over vinteren.

OECD har nedjusteret vækstprognose for verdensøkonomien

OECD har mandag offentliggjort en ny prognose for verdensøkonomien. Der er desværre tale om en tung økonomisk prognose, der varsler lav vækst i verdensøkonomien over de kommende år.

OECD forventer en vækst i verdensøkonomien på 3 pct. i 2022 aftagende til 2¼ til 2023. Det er en betydelig nedjustering i forhold til forventningerne før Ruslands invasion af Ukraine. Tilbage i november 2021, altså før krigen i Ukraine, forventede OECD en vækst i verdensøkonomien på 4,5 pct. i 2022 og 3,2 pct. i 2023. Dermed har OECD i alt nedjusteret deres vækstforventninger i 2022 og 2023 med godt 2,0 procentpoint. Det svarer i runde tal til en nedjustering på hele 2,8 billioner dollars, eller 21,5 billioner kroner. Det er et ekstremt højt produktionstab, der svarer til hele den årlige økonomisk aktivitet i Danmark, Sverige, Norge og Finland.

Det er en meget voldsom prognosenedjustering, der viser, at de afledte effekter af krigen i Ukraine har ramt verdensøkonomien hårdt. Krigen har presset energi- og fødevarerpriserne betydeligt op og øget det allerede tiltagende globale inflationspres.

Risiko for yderligere nedjusteringer

OECD fremhæver dertil at prognosen er behæftet med betydelig risiko i nedadgående retning. En mere alvorlig mangel på brændstof, herunder særligt gas, vil potentielt kunne reducere væksten i Europa med yderligere 1¼ procentpoint i 2023 og hæve den europæiske inflation med over 1½ pct.-point. Det er et dystert scenarie, hvor den europæiske økonomi vil blive ramt af et kraftigt tilbageslag med et årligt fald i BNP på ca. 1 pct. i 2023 alene.

Dansk økonomi vil blive ramt

De stadig mere dystre prognoser for verdensøkonomien vil desværre ramme dansk økonomi. Dansk økonomi er en lille åben økonomi, der er stærkt afhængig af udviklingen i verdensøkonomien. Hvert år eksporterer danske virksomheder for mere end 1.500 mia. kr. Vi skal derfor også berede os på en periode herhjemme med negativ økonomisk vækst. Forhåbentlig bliver der tale om en kort periode, der vil begrænse sig frem til næste forår. Men risikoen er desværre betydelig i øjeblikket, og en mere dyb og langvarig nedgangperiode kan desværre ikke afvises på nuværende tidspunkt.

Offentlig nettoformue sætter ny rekord - fortsat overskud på offentlig saldo

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at der var et overskud på de offentlige finanser på 11,4 mia. kr. i andet kvartal 2022, hvilket er en stigning på 8,7 mia. kr. i forhold til første kvartal. Stigningen i overskuddet skal skyldes et fald i udgifterne til COVID-19-test og vaccinationer samt en stigning i momsindtægterne. Dertil blev COVID-10-kompensationspakkerne udfaset i slutningen af februar og trækker dermed ikke længere de offentlige finanser ned.

Dagens tal byder også på en opjustering af den offentlige saldo i årets første kvartal på i alt 4,2 mia. kr., som følge af højere personskatter. Dertil er overskuddet på den offentlige saldo i hele 2021 opjusteret med 25,8 mia. kr. til i alt 91,0 mia. kr.

Der er bestemt ingen tvivl om, at de offentlige finanser er i overordentlig god form i øjeblikket. Den stærke udvikling i den offentlige saldo skyldes, at dansk økonomi er kommet flyvende ud af coronakrisen. Beskæftigelsen er på meget kort tid steget til nye rekordniveauer samtidig med at ledigheden er banket ned i de laveste niveauer siden årene op til finanskrisen. Dertil har udbetalingen af danskernes indefrosne feriepenge givet statskassen en ekstraordinær skatteindtægt på ca. 20 mia. kr. i 2020 og ca. 15 mia. kr. i 2021. Endelig har den positive udvikling på aktiemarkedet i 2021 løftet pensionsafkastskatten op i et meget højt niveau.

Offentlig nettoformue også bomstærk

Dagens tal viser også, at den offentlige nettoformue steg med hele 39,7 mia. kr. i andet kvartal, hvilket bringer den samlede nettoformue op på 404,6 mia. kr. Det er det højeste niveau, der er registreret i statistikkens levetid siden 1995, også når der måles i forhold til BNP. Det er voldsomt imponerende, at dansk økonomi er kommet ud af coronakrisen med en rekordstor offentlig nettoformue.

Overskuddet på den offentlige saldo på 11,4 mia. kr. trækker naturligvis nettoformuen op. Dertil har store kursfald på statens udestående statsobligationer, som følge af de stigende renter, øget nettoformuen med hele 53,6 mia. kr. I modsat retning trækker kursfald på statens beholdning af Ørsted aktier på i alt 21,9 mia. kr.

Dagens tal for den offentlige saldo og nettoformue er en ren lækkerbissen, der viser at de offentlige finanser står ekstremt stærkt efter coronakrisen.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.